

Item Ambrosius¹ in hymno paschali:

‘Et flamma famulum provocans,
Rubum non perdas spineam.
Cum sis ignis concremans,
Non uris quod inluminas’.

Item grammaticus quidam² ita ait: ‘Item feminina in -us secundae declinationis numero plurali carentia, regnorum vel arborum: Tyrus, Cyprus, populus, cypressus, alnus, fraxinus, rubus’. Item Donatus³ de arboribus dixit: ‘Neutro fructum, feminino ipsas arbores saepe dicimus’; nota, quod saepe dixit, non semper. Paterius⁴ vero ex verbis sancti Gregorii papae masculino posuit: ‘Nam per succensum rubum Moysen alloquens, quid aliud^a ostendit, nisi quod eius populo^b doctor fuerit, qui et legis flammam perciperet et tamen peccati spinam nequaquam vitaret’? Item Isidorus⁵ in commentario geneseos: ‘Quod vero Dominus in eodem rubo apparuisse legitur’. Arnovius in conflictu, quem habuit cum Serapione, rubum posuit masculini generis, dicens⁶: ‘Et sicut vere rubus flammam habuit, sic vere passus est filius hominis; et sicut vere non incensus est, sic vere non passus est filius Dei’. Iosephus quoque in hystoriis dicit⁷: ‘Et facto sacrificio Moyses populo ministrabat iuxta rubum^c, qui flammam ignis evaserat’. Item Vergilius haud contempnendae auctoritatis falsator⁸:

‘Mella fluant illi, ferat et rubus asper amomum’.

Tamen si aspera esset, potuit per synalipham versus stare. Priscianus vero, veracissimus grammaticae artis doctor⁹, de rubo ita ait¹⁰: ‘Specialia uniuscuiusque arboris nomina feminina^d sunt, excepto ‘oleastro’^e, quod tam forma terminationis quam declinatio prohibuit esse femininum. Nam ‘siler’ — quod est neutrum — non est inter arbores ponendum, sicut nec ‘rubus’. Inter hos vero auctores vestra videat prudentia, quid sequendum sit. Possunt enim quaedam ex his exemplis vitio scriptoris esse corrupta, et u pro a vel etiam a pro u posita. Tamen certius videtur masculinum esse quam femininum.

Secunda vero interrogatio fuit inter de, dis^f: an debuisset esse dispexeris sive despexeris^g¹¹. Sed dispexeris esse non potest propter sequentem s, quae exigit dis, ut Priscianus vult¹². Sed inter de et dis tantum versatur inquisitio.

Considerandum esse videtur, quo modo habeat in Greco; quae ibi praepositio inveniatur, sive quae dis significet, sive quae de significet. Dicit enim Priscianus¹³ de habere plures^h significationes et non pro una greca praepositione poni, sed pro tribus, vel forsitan pluribusⁱ; ita dicens: ‘De’ non solum τὸ ἀπό^k significat, sed etiam τὸ περί^j memorativum, ut ‘de partibus orationis’; accipitur etiam pro κατά locali in compositione, ut ‘deduco, descendo, detraho, deicio, despicio, derideo’; est etiam inten-

^a) alius T. ^b) populi T. ^c) rubrum T. ^d) femina T. ^e) alóastro T. ^f) sequitur et des in T. ^g) sequitur iterum: sive despexeris in T; ubi alia quaedam etiam de ‘di’ et ‘dis’ excidisse, facile cognitu est. Quam ob rem puncta interposui. J. ^h) pluras T. ⁱ) plurioribus T. ^k) τοῦ T.

40 1) Hunc hymnum in Ambrosii operibus non inveni. 2) Nescio quis. 3) Donati ars grammatica II, 4 (Grammatici Latini ed. Keil T. IV, 376). 4) S. Paterii liber de expositione veteris et novi testamenti, de diversis libris S. Gregorii papae concinnatus II c. 4 (S. Gregorii opp. edd. Benedictini T. IV, 54). 5) immo Exodi c. VII, 3 (Isidori Hispal. opp. ed. Arevalus V, 363). 6) Arnobii et Serapionis conflictus, Maxima bibliotheca veterum patrum, Lugduni 1677, VIII p. 228, cf. Adv. Felic. l. VI c. 9 (Frob. I, 845): 45 Nam et Arnovius . . in conflictu, quem cum Serapione habuit . . profert testimonia . . 7) Iosephi Antiquit. Iudaicarum Ruffino interpr. L. III c. 3. 8) Verg. Ecl. III, 89; cf. infra ep. 202: Vestra vero nulli contempnenda auctoritas. 9) Alvin. de Grammat. (ed. Frobenius II, 281): Priscianus latinae eloquentiae decus. 10) Prisciani instit. V 19 (Grammatici Lat. ed. Keil II, 154). 11) In hoc versu Ps. 54, 2: Exaudi, Deus, orationem meam et ne despexeris deprecationem meam. Cf. infra 50 verba haec: in eo versu, unde haec inquisitio orta est. 12) v. Priscian. XIII, 53 (l. l. III, 56). 13) Priscian. XIII, 45 (l. l. III, 48).